MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII ŞTIINȚIFICE

P R O G R A M A

PENTRU EXAMENUL NAȚIONAL DE DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT

EDUCATOARE/INSTITUTORI/PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR (ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR ÎN LIMBA SÂRBĂ MATERNĂ)

DISCIPLINA DE EXAMEN:
LIMBA ȘI LITERATURA ROMANA ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII, LIMBA ȘI LITERATURA SÂRBĂ MATERNĂ, METODICA PREDĂRII ACESTORA, PEDAGOGIE PREȘCOLARĂ SI ELEMENTE DE PSIHOLOGIE A EDUCAȚIEI

2015

1. Notă de prezentare

Justificarea viziunii curriculare - paradigma educaţiei timpurii

Educaţia timpurie a fost unul din elementele ce a fost integrat în sistemul reformei realizate în domeniul educaţiei. Unul din cele mai importante repere ale procesului de reformă educaţională este reprezentat de adoptarea Legii Educaţiei Naţionale 1 /2011, cu modificările şi completările ulterioare, care prevede în cadrul sistemului naţional de învăţământ preuniversitar pentru educaţia timpurie ca fiind formată din nivelul antepreşcolar (0-3 ani) şi învăţământul preşcolar (3-6 ani).

În anul 2011 au fost adoptate două comunicări ale Comisiei Europene care vizează în mod direct educaţia timpurie a copiilor. Unul dintre acestea, ***Educaţia şi îngrijirea copiilor preşcolari: să oferim tuturor copiilor noştri cea mai bună pregătire pentru lumea de mâine***, Comunicare a Comisiei Europene, Bruxelles, 17.2.2011, COM(2011) 66 final prevede: *„Educaţia şi îngrijirea copiilor preşcolari (EICP) constituie soclul principal al succesului învăţării de-a lungul vieţii, al integrării sociale, al dezvoltării personale şi, mai târziu, al capacităţii de inserţie profesională*.

Venind în completarea rolului primordial al familiei, educaţia şi îngrijirea copiilor preşcolari au un impact important şi durabil imposibil de realizat prin măsuri ulterioare. Primele experienţe ale copiilor stau la baza întregii lor formări ulterioare. Dacă se constituie baze solide în primii ani, formarea ulterioară este mai eficace şi mai susceptibilă de a se desfăşura pe tot parcursul vieţii, reducând riscul abandonării timpurii a studiilor, sporind echitatea şcolarităţii şi reducând costurile suportate de societate din motive de risipă de talente şi cheltuielile publice în domeniul social, al sănătăţii şi chiar judiciar.

Cel de-al doilea document, ***Concluziile Consiliului privind educaţia şi îngrijirea copiilor preşcolari: să oferim tuturor copiilor noştri cea mai bună pregătire pentru lumea de mâine ,*** (2011/C 175/03), Jurnalul Oficial al Uniunii Europene 15.6.2011 prevede la rândul său: "*Educaţia şi îngrijirea copiilor preşcolari (EICP) de înaltă calitate (9) oferă o gamă largă de avantaje pe termen scurt şi lung atât pentru persoane, cât şi pentru societate în general*. Completând rolul central al familiei, EICP constituie soclul principal al dobândirii limbajului, al succesului învăţării pe tot parcursul vieţii, al integrării sociale, al dezvoltării personale şi al capacităţii de inserţie profesională.

Definirea profesiei de educatoare. Raportare la standardul ocupaţional – educatoare / institutor / profesor pentru învăţământul preşcolar

Educatoarea "instruieşte şi educă prin joc, pentru sprijinirea şi promovarea dezvoltării copiilor de vârstă preşcolară, urmărind obiective cognitive şi de limbaj, psiho-motorii, de educare a afectivităţii, ale educaţiei estetice şi ale educaţiei pentru societate" iar misiunea ocupaţiei este "de a permite fiecărui copil să-şi urmeze drumul său personal de evoluţie, oferindu-i suport pentru integrarea în viaţa socială şi activitatea şcolară".

Definirea competenţei profesionale şi a competenţei didactice

Competenţă profesională: "Ansamblul de competenţe specializate, care reprezintă standardul acceptabil pentru exercitarea unei profesii. Fiecare profesie solicită, pe lângă anumite competenţe generale (intelectuale, civice, etice, comunicaţionale, etc.) şi competenţe specifice activităţii în domeniu."[1]

Competenţă didactică: "Capacitatea unei persoane de a exercita atribuţiile specifice profesiei didactice; capacitatea unui educator de a se pronunţa asupra unei probleme pedagogice, pe temeiul cunoaşterii aprofundate a legităţilor şi determinările fenomenelor educative; nivel de performanţă la care urmează să fie realizate de către un educator sarcinile de muncă specifice profesiei didactice"[2]

2. Competenţele profesionale[3] ale cadrului didactic debutant (educatoare/institutor/profesor pentru învăţământul preşcolar)

2.1. Proiectarea activităţilor educaţionale

CUNOŞTINŢE	ABILITĂŢI	ATITUDINI
- Cunoaşte, decodifică, identifică elemente de curriculum (modele de proiectare curriculară, tipologia	- Identifică nevoile de învăţare ale preşcolarilor şi stabileşte obiective educaţionale informative şi	- Îşi asumă modul de organizare a unui demers didactic

[1] Ştefan, M. (2006). *Lexicon pedagogic*. Bucureşti: Aramis., p. 58.
[2] Noveanu, E., Potolea, D. et. all. (2007). *Ştiinţele educaţiei: dicţionar enciclopedic:* Bucureşti: Sigma., p.183.
[3] *Kitul mentorului de inserţie profesională*, Proiect POSDRU *De la debut la succes*, ID 36525, Bucureşti, 2013

activităţilor şi strategiilor didactice etc.) în activitatea instructiv-educativă în grădiniţa de copii - Utilizează un limbaj psihopedagogic ştiinţific.	formative în funcţie de particularităţile de grup şi individuale	

2.2. Conducerea şi monitorizarea procesului de instruire

CUNOŞTINŢE	ABILITĂŢI	ATITUDINI
- Cunoaşte în mod elementar modul de organizare şi conducere a activităţilor instructiv-educative.	- Asigură adecvarea strategiilor de instruire la caracteristicile individuale şi de grup ale preşcolarilor.	- Se adaptează flexibil la condiţiile curriculare concrete.

2.3. Evaluarea activităţilor educaţionale

CUNOŞTINŢE	ABILITĂŢI	ATITUDINI
- Cunoaşte funcţiile evaluării precum şi unele metode şi instrumente de evaluare specifice învăţământului preşcolar.	- Elaborează probe şi instrumente de evaluare simple.	- Manifestă disponibilitate de îmbunătăţire a instrumentarului de evaluare folosit.

2.4. Integrarea şi utilizarea TIC în educaţie

CUNOŞTINŢE	ABILITĂŢI	ATITUDINI
- Cunoaşte terminologia specifică TIC şi înţelege rolul interacţiunii dintre preşcolar – computer	- Identifică unele activităţi sau secvenţe de activitate care pot fi realizate cu ajutorul TIC	- Proiectează, în condiţii de autonomie restrânsă, unele secvenţe de învăţare care presupun utilizarea TIC

2.5. Cunoaşterea, consilierea şi tratarea diferenţiată a preşcolarilor

CUNOŞTINŢE	ABILITĂŢI	ATITUDINI
- Cunoaşte unele metode şi tehnici de consiliere şi tratare diferenţiată a copiilor preşcolari	- Reflectează asupra consecinţelor ce decurg din aplicarea diferitelor metode şi tehnici de consiliere şi de tratare diferenţiată a copiilor preşcolari	- Manifestă deschidere pentru a experimenta noi metode şi tehnici de cunoaştere şi consiliere a preşcolarilor

2.6. Managementul grupei de preşcolari

CUNOŞTINŢE	ABILITĂŢI	ATITUDINI
- Cunoaşte diferite teorii cu privire la asigurarea managementului grupei de preşcolari	- Creează un mediu ambiant plăcut pentru grupa de preşcolari care i-a fost încredinţată - Antrenează copiii în organizarea sălii şi a mediului curricular	- Este dispus să accepte sfaturi pentru mai buna organizare a mediului de învăţare şi a grupei de preşcolari

2.7. Dezvoltarea instituţională a unităţii de învăţământ preşcolar şi dezvoltarea de parteneriate grădiniţă - comunitate

CUNOŞTINŢE	ABILITĂŢI	ATITUDINI
- Cunoaşte unele instituţii din comunitatea locală care se află în legătură cu unitatea de învăţământ preşcolar	- Realizează un schimb minimal de informaţii, prin diferite canale de comunicare, cu diferiţi parteneri educaţionali	- Se implică în stabilirea unor legături între grădiniţă şi comunitatea locală

2.8. Managementul carierei şi al dezvoltării personale

CUNOŞTINŢE	ABILITĂŢI	ATITUDINI
- Cunoaşte şi înţelege cu obiectivitate nivelul propriei pregătiri profesionale	Îşi elaborează proiecte de dezvoltare personală şi profesională	- Manifestă o conduită (auto)reflexivă asupra activităţilor profesionale şi personale

2.9. Cercetare educaţională aplicativă

CUNOŞTINŢE	ABILITĂŢI	ATITUDINI
- Cunoaşte unele modele de elaborare a design-ului unei cercetări educaţionale	- Elaborează micro-proiecte de cercetare educaţională în condiţii de asistenţă şi consiliere metodologică	- Manifestă o atitudine favorabilă faţă de cercetarea educaţională

3. Discipline de examen şi formula de examinare:

- Limba şi literatura maternă - **scris;**
- Limba şi literatura română şi universală pentru copii – **scris;**
- Metodica predării activităţilor instructiv-educative în grădiniţa de copii – **scris;**
- Pedagogie preşcolară şi elemente de psihologia educaţiei – **scris;**
- Proba practică **(inspecţiile la clasă).**

TEMATICĂ ŞTIINŢIFICĂ
Limba şi litaratura sârbă maternă

LIMBA SÂRBĂ

I. LIMBĂ ŞI STIL

1. Noţiuni generale (Limba ca sistem de semne. Procesul comunicării prin limbaj).
2. Caracterul de sistem al limbii. (Funcţiunile limbii. Stilul. Particularităţile stilului).
3. Scurtă privire istorică asupra limbii sârbe. Originea şi dezvoltarea limbii sârbe. Dialecte şi graiuri de pe teritoriul României.
4. Planurile vorbirii. Vorbirea directă şi vorbirea indirectă.

II.ORTOGRAFIE ŞI PUNCTUAŢIE

Principiile ce stau la baza ortografiei.
Semne de punctuaţie şi ortografie. Funcţionalitatea semnelor de punctuaţie şi a semnelor ortografice.

III. VOCABULARUL

Noţiuni generale : vocabularul ca totalitate a cuvintelor limbii sârbe ; vocabular fundamental şi masa vocabularului. Sensul cuvintelor. Sens propriu şi sens figurat. Relaţii semantice între cuvinte (sinonimie, omonimie, antonimie).
Structura morfologică a cuvântului.
Îmbogăţirea vocabularului (mijloace interne : derivare, compunere; mijloace externe : împrumut, calc lingvistic).

IV. FONETICĂ ŞI FONOLOGIE

Fonetica. Fonemul. Reprezentarea grafică a sunetelor. Silaba. Despărţirea cuvintelor în silabe. Accentul. Particularităţile fonetice ale limbii sârbe. Asimilarea după sonoritate şi locul de formare. Vocalizarea vocalelor ultrascurte şi apariţia lui a inconstant. Vocale mobile. Palatalizarea şi sibilarizarea consoanelor. Iodizarea consoanelor. Trecerea lui l în o . Norme de ortografie şi ortoepie.

V. MORFOLOGIA

Obiectul morfologiei. Părţile de vorbire. Părţile de vorbire flexibile. Substantivul, categorii lexicale, gramaticale, morfologice. Declinarea substantivelor. Formele cazuale. Adjectivul, categorii lexicale şi gramaticale. Adjective determinate şi nedeterminate. Grade de comparaţie. Pronumele şi categoriile de pronume în limba sârbă. Numeralul, flexiunea şi categorii de numerale. Verbul. Moduri şi timpuri verbale. Verbe neregulate. Aspectul verbal. Adverbe, clasificare şi comparaţie. Prepoziţii, interjecţii, conjuncţii şi particule.

VI. SINTAXA

Sintaxa propoziţiei şi a frazei. Coordonare şi subordonare. Categorii de propoziţii coordonate şi subordonate.

BIBLIOGRAFIE

1. Pravopis srpskoga knjizevnog jezika, Matica srpska, Novi Sad, izradili M. Pesikan, M. Pizurica, J. Jerkov, 1994.
2. Savremeni srpskohrvatski jezik, I, II, Mihailo Stefanovic Beograd, 1994.
3. Gramatika srpskog jezika za srednje skole, Z. Stanojcic, Lj. Popovic, Beograd, 1996.
4. Leksikon stranih reci i izraza, Milan VujaOklija Beograd, 1972.
5. Recnik knjizevnih termina, Nolit, Beograd, 1985.

LITERATURA SÂRBĂ

I. NOŢIUNI DE TEORIE LITERARĂ

Noţiunea de opera literară, limbajul poetic, imaginea poetică, subiectul, compoziţia, personajul. Noţiuni de metrică şi prozodie necesare analizei textelor poetice în ciclul primar.
Genurile literare. Principalele specii literare.

II. LITERATURA POPULARĂ.

Lirske pesme. Podela (poslenicke, mitoloske, obredne, prigodne, ljubavne, saljive). Lirsko-epske pesme (Hasanaginica).
Epske pesme. Pretkosovski ciklus (Zidanje Skadra). Kosovski ciklus (Kosovka devojka, Smrt Majke Jugovica, Car Lazar i carica Milica). Pokosovski ciklus (Bolani Dojcin). Ciklus Kraljevica Marka (Kraljevic Marko pije uz ramazan vino).
Narodne pripovetke- opsti prikaz (Ero i Turcin, U cara Trojana kozje usi).
Krace narodne umotvorine (zagonetke, poslovice, pitalice).

III. LITERATURA MEDIEVALA.

Sveti Sava - zivot i prosvetiteljsko delo (Zivot Svetog Simeona). Teodosije (Zivot Svetog Save).

IV. ILUMINISMUL.

Dositej Obradovic - zivot i prosvetiteljsko delo (Zivot i prikljucenija, Pismo Haralampiju, Basne).

V. CLASICISMUL SI PREROMANTISMUL.

Jovan Sterija Popovic - zivot i knjizevni rad (Pokondirena tikva).

VI. ROMANTISMUL.

Vuk Stefanovic Karadjic - zivot i knjizevni rad. Borba za reformu jezika i pravopisa. Rad na sakupljanju narodnih umotvorina. Petar Petrovic Njegos - zivot i knjizevni rad (Gorski vijenac). Branko Radicevic - zivot i pesnicko delo (Djacki rastanak, Kad mlidijah umreti). Djura Jaksic - zivot i knjizevni rad (Na Liparu). Jovan Jovanovic Zmaj - zivot i knjizevni rad (Djulici, Djulici uveoci). Decije pesme. Laza Kostic (Santa Maria della Salute).

VII. REALISMUL.

Laza Lazarevic (Sve ce to narod pozlatiti). Stevan Sremac (Pop Cira i pop Spira). Borisav Stankovic (Necista krv). Branislav Nusic (Gospodja ministarka).

VIII. PARNASIANISMUL SI SIMBOLISMUL.

Jovan Ducic (Morska vrba, Himna pobednika).

IX. LITERATURA SECOLULUI XX.

Milos Crnjanski - zivot i knjizevni rad (Seobe). Ivo Andric - zivot i knjizevni rad (Most na Zepi, Na Drini cuprija). Desanka Maksimovic - zivot i pesnicko delo (Strepnja, Pokosena livada, Krvava bajka).Srpska knjizevnost u Rumuniji - opsti prikaz.

BIBLIOGRAFIE

***- Udzbenici za srednje skole, za IX, X, XI ,XII razred, Bukurest, 1997.
1.Istorija srpske knjizevnosti, Jovan Deretic, Beograd, 1983.
2.Srpska knjizevnost u srednjem veku, Milan Kasanin , Beograd, 1975.
3. Istorija srpske knjizevnosti klasicizma i predromantizma, Milorad Pavic, Beograd, 1979.
4. Istorija moderne srpske knjizevnosti, P. Palavestra, Beograd, 1986.
5. Posleratna srpska knjizevnost (1945-1970), P. Palavestra, Beograd, 1972.
6. Savremena jugoslovenska literatura, Sveta Lukic Beograd, 1968.
7. Istorija srpske knjizevnosti. Romantizam. I-III, M. Popovic,Beograd, 1968-1972.

Limba şi literatura română şi universală pentru copii

Candidaţii vor dovedi formarea următoarelor competenţe specifice:

- identificarea temei şi a modului de reflectare a acesteia în textele studiate;
- valorificarea valenţelor educative ale textelor literare utilizate;
- identificarea şi analiza principalelor componente de structură, de compoziţie şi de limbaj specifice textului narativ;
- identificarea şi analiza principalelor componente de structură şi de limbaj specifice textului dramatic;
- identificarea şi analiza elementelor de compoziţie şi de limbaj în textul liric;

- utilizarea normelor ortografice, ortoepice, de punctuaţie, morfosintactice şi folosirea adecvată a unităţilor lexicosemantice, compatibile cu situaţia de comunicare;
- utilizarea relaţiilor de sinonimie, antonimie, omonimie, polisemie în organizarea mesajului scris;
- elaborarea unei argumentări scrise pe baza textelor studiate;
- utilizarea unui lexic diversificat, recurgând la categoriile semantice studiate şi la mijloacele de îmbogăţire a vocabularului, pentru exprimarea nuanţată;
- identificarea organizării morfologice şi sintactice a textelor realizând corelaţii inter-/intradisciplinare.

A. Limba română

1.LIMBĂ ŞI STIL

a) Limbă şi limbaj
b) Limbă literară, limbă populară, limbă standard
c) Stilul individual și stilurile funcționale

2. FONETICĂ ŞI FONOLOGIE

a) Aparatul fonator şi sunetele limbii române
b) Producerea şi receptarea sunetelor
c) Clasificarea vocalelor și consoanelor limbii române. Semivocale.
d) Corespondența dintre litere și sunete
e) Segmentul vocalic: Diftong. Triftong. Hiat
f) Silaba. Structura analitică a silabei. Regulile silabaţiei în limba română.
g) Ortografia și despărțirea cuvintelor în silabe
h) Unităţile suprasegmentale intensive şi extensive (accentul şi intonaţia).
i) Accentul. Reguli de folosire corectă a accentului în limba romana
j) Alternanţe fonetice la nivelul limbii române.

3.PUNCTUAȚIE ŞI ORTOGRAFIE

a) Principii care stau la baza ortografiei
b) Norme ortografice și norme ortoepice
c) Semnele de punctuație și de ortografie
d) Funcționalitatea semnelor de punctuație și a semnelor ortografice
e) Scrierea cu majusculă. Abrevierile.

4. LEXICOLOGIE

a) Vocabularul – totalitate a cuvintelor limbii române
b) Vocabularul fundamental și masa vocabularului
c) Organizarea vocabularului: Vocabular activ – vocabular pasiv. Vocabular literar – vocabular neliterar
d) Cuvântul – unitate de bază a vocabularului
e) Sensul cuvintelor: sensul propriu și sensul figurat
f) Sens lexical și sens gramatical
g) Relații semantice între cuvinte (sinonimie, antonimie, omonimie, paronimie, polisemie)
h) Structura morfologică a cuvântului
i) Îmbogățirea vocabularului (mijloace interne, mijloace externe)
j) Resurse stilistice ale vocabularului;
k) Expresii si locuțiuni
l) Frazeologia și contextualizarea

5. MORFOLOGIE

a) Părțile de vorbire flexibile (Clasificare. Locuțiuni. Categorii morfologice. Funcții sintactice):
   - Substantivul
   - Articolul
   - Pronumele
   - Adjectivul
   - Numeralul
   - Verbul

b) Părțile de vorbire neflexibile (Clasificare. Locuțiuni. Funcții sintactice):
   - Adverbul
   - Conjuncția

- Prepoziţia
- Interjecţia

6. SINTAXA
- Enunţul

A. Sintaxa propoziţiei:

a) Părţi principale de propoziţie:
- Subiectul
- Predicatul
- Probleme de acord

b) Părţi secundare de propoziţie:
- Atributul
- Complementul

B. Sintaxa frazei:

c) Propoziţia şi felul propoziţiilor
d) Fraza
e) Raporturile sintactice în frază: de interdependenţă, de coordonare şi de subordonare
f) Mijloacele de exprimare a raporturilor sintactice în propoziţie şi frază
g) Tipuri de subordonate în frază: subiectivă, predicativă, atributivă, completivă, circumstanţială.

Bibliografie *Limba română*

1. Academia Română - Gramatica de bază a limbii române - Editura: Univers Enciclopedic Gold, Bucureşti, 2010
2. Avram, Mioara - Ortografia pentru toţi, Editura Academiei, Bucureşti, 1990.
3. Avram, Mioara, Gramatica pentru toţi, Editura Academiei, Bucureşti, 1986
4. Angela Bidu-Vrânceanu, Narcisa Forăscu, Limba română contemporană. Lexicul, Editura Humanitas EducaŃional, Bucureşti, 2005.
5. Constantinescu-Dobridor, Gh, .Morfologia limbii române, Editura Ştiinţifică, Bucureşti,1974
6. Constantinescu-Dobridor, Gh., Sintaxa limbii române, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1994
7. Coteanu, Ion (coordonator), Limba română contemporană. Fonetica. Fonologia. Morfologia, ediţia a II-a, Bucureşti, 1985
8. Forăscu, Narcisa (coord.), Popescu, Mihaela, Dificultăţi gramaticale ale limbii române, Editura Universităţii din Bucureşti, 2001.
9. Guţu Romalo, Valeria, Corectitudine şi greşeală. Limba română de azi, Editura Humanitas Educational, Bucureşti, 2000.
10. Hristea, Theodor (coordonator), Sinteze de limba română, ediţia a III-a, Editura Albatros, 1984.
11. Iordan, I.; Robu, Vl., Limba română contemporană, EDP, Bucureşti, 1978;
12. Mariana, N. (2010). Limba română, (Note de curs), Universitatea „Transilvania" Braşov
13. Manualele de Limba romana, cl.aIXa, aXa, aXIa, aXIIa pentru Scolile Normale (ultima editie).
14. Marcu, Florin, Noul dictionar de neologisme, Editura Academiei, Bucureşti, 1997.
15. Operele menţionate în capitolul Continuturi.
16. Şuteu, Flora, Elisabeta Şoşa, Ortografia limbii române. Dicţionar şi reguli, Editura Saeculum I.O, Bucureşti, 1995.

B. Literatura pentru copii

1. CONCEPTUL DE LITERATURĂ PENTRU COPII
Definiţii. Caracteristici. Opere fundamentale ale literaturii pentru copii
2. SPECII LITERARE ACCESIBILE PREŞCOLARILOR ŞI VALORILE FORMATIVE ALE TEXTELOR LITERARE DESTINATE COPIILOR
- Principalele genuri şi specii literare, accesibile preşcolarilor.

1. Creaţia populară
- Colinde
- Sorcova
- Proverbe, zicători, ghicitori
- Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători)
- Basme populare, prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu*, *Tinereţe fără bătrâneţe şi viaţă fără de moarte*, *Prâslea cel voinic şi merele de aur*

2. Creaţia cultă

a. Genul liric:

- **Poezia despre copilărie**: George Coşbuc – *Iarna pe uliţă*
- **Poezia despre natură şi vieţuitoare:** Mihai Eminescu – *Revedere*, *Somnoroase păsărele*; Vasile Alecsandri – *Pasteluri*: *Mezul iernei*; Elena Farago – *Căţeluşul şchiop*, *Gândăcelul*; *Gospodina*

b. Genul epic.

- **Fabula**: Tudor Arghezi – *Zdreanţă*, *Tâlharul pedepsit*; Jean de La Fontaine – *Greierele şi furnica*;
- **Schiţa şi povestirea**: *Emil Gârleanu - Fricosul*, *Căprioara*; Ioan Alexandru Brătescu-Voineşti – *Puiul*; Ion Creangă – *Ursul pâcălit de vulpe*; Octav Pancu Iaşi – *Iedul cu trei capre*; I.L.Caragiale – *D-l. Goe..., Vizită;* Barbu Ştefănescu-Delavrancea – *Bunicul*, *Bunica*; Mihail Sadoveanu – *Dumbrava minunată;* Hans Christian Andersen – *Fetita cu chibriturile*; Ion Creangă – *Moş Ion Roată şi Unirea*;
- **Legenda**: Călin Gruia – *Povestea florii-soarelui*, *Ciuboţelele ogarului*;
- **Balada**: George Topârceanu – *Balada unui greier mic*;
- **Basmul**: Ion Creangă – *Povestea lui Harap-Alb*; Carlo Collodi – *Pinocchio*;
  Poveşti: Ion Creangă – *Fata babei şi fata moşneagului*, *Punguţa cu doi bani, Capra cu trei iezi*; Hans Christian Andersen – *Răţuşca cea urâtă*; Fraţii Grimm – *Albă ca zăpada*, *Scufiţa Roşie*;
  Romanul pentru copii şi despre copii: Ion Creangă – *Amintiri din copilărie*.

Bibliografie *Literatura pentru copii*

1. Bratu, Bianca (1977). *Preşcolarul şi literatura*, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1977
2. Buzaşi, I., (2001). *Literatura pentru copii*, (note de curs), Universitatea „1 Decembrie 1918" Alba Iulia.
3. Goia, Vistian. (2003) *Literatura pentru copii şi tineret, pentru institutori, învăţători şi educatoare*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2003
4. Gurtavenco, M.; Ioani, L.; Norel, M.; Sasu A.E.; Şindrilaru, Fl.; Viţalariu, D. M. (2008). *77 de lecturi ale copilăriei. Lecturi particulare pentru clasele V-VI,* Ediţia a III-a, Editura Paralela 45, Piteşti
5. Mihalache, Cosmin, Pascu Ana, Manolache, Carmen, Voicilă, Ciprian (2008). *Îngeri, zmei şi şoimăriţe: mitologie pe înţelesul copiilor*, Bucureşti: Humanitas.
6. Negrilă, Iulian (1996). *Literatura pentru copii*. Arad: Editura Multimedia.
7. Norel, M., (2014), *Literatură română şi literatură pentru copii*, (note de curs), Universitatea „Transilvania", Braşov.
8. Pop, M., Ruxăndoiu, P. (1999). *Folclor literar românesc*, Bucureşti: E.D.P..
9. Stoica, C., Vasilescu, E. (1996) *Literatura pentru copii* (Manual pentru Şcolile Normale - cls. a XII-a), Bucureşti: E.D.P..
10. Costea, O., Mitu, F., Stoica, C., Toma-Damşa, M., Vasilescu, E., Vlăduţ, A. (1996) *Literatura pentru copii* (Manual pentru Şcolile Normale – cls. a XIII-a), Bucureşti: E.D.P..
11. Operele menţionate în capitolul *Conţinuturi*.

Metodica activităţilor instructiv-educative în grădiniţa de copii

Candidaţii vor dovedi formarea următoarelor competenţe specifice

- abordarea flexibilă a curriculumului preşcolar şi analiza funcţională a conţinuturilor învăţării;
- aplicarea adecvată a principiilor şi strategiilor specifice activităţilor desfăşurate în învăţământul preşcolar;
- alegerea şi adecvarea strategiilor didactice de predare-învăţare-evaluare în vederea realizării obiectivelor de referinţă/ competenţelor specifice stabilite prin curriculumul pentru învăţământul preşcolar;
- adaptarea demersului didactic la nevoile reale ale copiilor, prin individualizarea şi diferenţierea învăţării;
- valorificarea corelaţiilor intra-, interdisciplinare prin abordarea integrată a învăţării la grădiniţă;
- valorificarea lecturii personalizate a programei şcolare în proiectarea didactică pe termen lung şi scurt;
- utilizarea strategiilor adecvate de evaluare a activităţii copiilor în cadrul activităţilor de învăţare din grădiniţă;
- conceperea unor instrumente de evaluare, analiză şi interpretarea rezultatelor în scopul optimizării acţiunii didactice.
- Dezvoltarea instituţională a unităţii de învăţământ preşcolar şi dezvoltarea de parteneriate grădiniţă - comunitate

CONŢINUT TEMATIC

1. CURRICULUM PENTRU EDUCAŢIE TIMPURIE

- Domeniile de dezvoltare/domeniile experienţiale şi importanţa lor în educaţia timpurie.
- Structura şi conţinutul curriculumului pentru educaţia timpurie; Valori promovate.
- Planul de învăţământ şi Metodologia de aplicare a planului de învăţământ.

- ✓ Programul zilnic de activitate;
- ✓ Activităţi pe domenii experienţiale;
- ✓ Jocuri şi activitaţi didactice alese;
- ✓ Activităţi de dezvoltare personală (rutine, tranziţii, activităţi optionale şi activitaţi desfăşurate după-amiaza).

2. PROIECTAREA ORGANIZAREA ŞI REALIZAREA ACTIVITĂȚILOR LUDICE ŞI DE ÎNVĂȚARE

- Jocul - principala formă de organizare a procesului de învăţământ în grădiniţă;
- Structura şi conținutul pentru: planificarea anuală/planificarea calendaristică; proiectele tematice; proiectele de activitate (integrată sau pe discipline);
- Categoriile de activități de învățare şi modul de integrare în proiectarea didactică (Activităţi pe domenii experienţiale, Jocuri şi activităţi didactice alese şi Activităţi de dezvoltare personală - activități integrate sau pe discipline);
- Diferenţiere şi individualizare în procesul de învăţământ.
- utilizarea strategiilor adecvate de evaluare/autoevaluare individuală și de grup, precum a strategiilor de interevaluare, care să valorifice influențele educative pozitive;

3. MAGEMENTUL ACTIVITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE

- Organizarea spaţiului educațional (cerințe psiho-pedagogice şi ergonomice).
- Variante de organizare şi realizare a activităților de învățare pe domenii experiențiale: povestirea; repovestirea; lectura educatoarei; jocul didactic; convorbirea; memorizarea; lectura după imagini; observarea, jocul de rol, jocul motric, jocul muzical, modelaj, desen, pictură etc.
- Variante de organizare și de realizare a activităților de dezvoltare personală: rutine (întâlnirea de dimineață), tranziții, activități opționale, activități din perioada după-amiezii;
- Variante de organizare și realizare a activităților integrate și a jocurilor și a activităților didactice alese.
- Metode, tehnici şi procedee folosite în cadrul diferitelor tipuri de activități de învățare. Combinații între diferite strategii didactice, în viziune sistemică.
- Mijloace didactice specifice activităților de învățare cu preşcolarii şi modalități de optimizare a situațiilor de învățare prin intermediul acestora.
- Activitățile extracurriculare.
- Parteneriatul grădiniță – școală și parteneriatul grădiniță - familie – comunitate.

4. SPECIFICUL EVALUĂRII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREŞCOLAR

- Conceptul de evaluare: definire și analiză.
- Metode, tehnici și instrumente de evaluare a rezultatelor și a progreselor în învățare ale copilului preşcolar.
- Proiectarea și interpretarea probelor de evaluare în învăţământul preşcolar.Valorificarea rezultatelor evaluărilor.

5. SPECIFICUL ACTIVITĂȚILOR DE EDUCARE A LIMBAJULUI, ÎN LIMBA ROMÂNĂ, ÎN GRĂDINIȚELE CU PREDARE ÎN LIMBA SÂRBĂ

- Influenţa fenomenelor de transfer şi de interferenţă asupra învățării limbii române
- Organizarea activităților de educare a limbajului, în limba română
- Metode și procedee specifice învățării limbii române, ca limba a doua

Bibliografie - Metodica predării activităților instructiv educative din grădiniță.

1. Bogart, C., Delmarle, S., Preda, V. (2012). Formarea competențelor în grădiniță: o altă perspectivă asupra timpului școlar. București: Aramis Print.
2. Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., Fulga, M. (2002). Metoda interactive de grup-Ghid metodic. 60 de metode și 200 de aplicații practice pentru învățământul preșcolar. Craiova. Arves.
3. Culea, L. (2009). Aplicarea noului curriculum pentru educație timpurie-o provocare?. Pitești: Diana.
4. Dumitrana, M. (1999). Educarea limbajului în învățământul preșcolar vol. I Comunicarea orala, București: Compania.
5. Dumitrana, M. (2000). Copilul, familia și grădinița. București: Compania Dumitrana, M. (2002). Activități matematice în grădiniță: ghid practic, însoțit de 105 sugestii de activități. București: Compania.
6. Dumitrana, M. (2005). Jocuri și jucării pentru preșcolari. Ghid metodic de activități realizate cu ajutorul unor materiale simple. București: Compania.
7. Flerina, E. A. (1976). Jocul și jucăria. Îndrumător pentru educatoarele din grădinița de copii. București: Didactică și Pedagogică.
8. Glava, A., Pocol, M., Tătaru, L.-L. (2009). Educația timpurie: ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar. Pitești: Paralela 45
9. Glava, A., Tătaru, L., Chiș, O. (2014). Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar. Pitești: Diamant

10. Hobjilă, A. (2008). Elemente de didactică a activităților de educarea limbajului (etapa preşcolarității). Iaşi: Institutul European.
11. Ionescu, M. (coord.) (2010). Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani. București: Vanemonde.
12. Mătăsaru, M., Chriloaie, M., Nedelcu, C., Pricoaia, V., Mătăsaru, L. (2008). Proiectarea didactică în învățământul preşcolar. Rovimed Publishers.
13. Mitu, Florica - "Metodica activităților de educare a limbajului", Editura Pro Humanitas, București, 2000
14. Necula. G., Manolache, A., Mocanu, S., et. All. (2009). Metodica activităților instructiv-educative în grădinița de copii. Craiova: „Gheorghe-Cârțu Alexandru".
15. Niculescu, R., M. (2010). Curriculum între continuitate și provocare, Sibiu: MEDIA.
16. Niculescu, R., M. (1999). Pedagogie preşcolară – Sinteze, București: PRO HUMANITATE.
17. Norel, M., Bota, O., A. (2013). Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare, Cluj-Napoca: Asociația de Științe Cognitive din Romania.
18. Păiș Lăzărescu M, Ezechil, L. (2015). Laborator preşcolar-ghid metodologic. Ediția a IV-a revizuită. București: V & I Integral.
19. Păişi-Lăzărescu, M., Tudor, S. L., Stan, M. M. (2009). A deveni şi a fi educator. Bune practici în învăţământul preşcolar şi primar. Piteşti: Editura Universităţii din Piteşti.
20. Păişi-Lăzărescu, M., Tudor, S. L., Stan, M. M. (2015). Mentorat în didactica învățământului preşcolar și primar. Craiova: Sitech
21. Păun, E., Iucu, R. (coord.) (2002). Educaţia preşcolară în România. Iaşi: Polirom.
22. Preda, V. (1999). Copilul şi grădinița. Urgența 2000: pariul limbajului şi al comunicării. București: Compania.
23. Preda, V. (2009). Programe şi activităţi în învăţământul preşcolar şi primar. București: Didactica Publishing House.
24. Preda, V., Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V. (2009). Învățarea bazată pe proiecte. Auxiliar didactic pentru aplicarea noului curriculum. Craiova: Arves.
25. Schulman Kolumbus, E. (2006). Didactica preşcolară. Ediția a III-a. București: V & I Integral
26. Varzari, E., Taiban, M., Manasia, V. (1967) - Metodica cunoașterii mediului înconjurător și a dezvoltării vorbirii în grădinița de copii" (Manual pentru liceele pedagogice de educatoare), E.D.P., București.
27. Vrăşmaş, E. (2014). Educația timpurie. București: Arlequin.
28. ***Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului. (2006). Finalitățile și efectele introducerii educației timpurii în sistemul românesc de educație. Studiu de impact: București.
29. ***Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului. (2006). Propunere de politici publice. Educația timpurie-prima treaptă a educației formale (Studiu de impact atașat). București.
30. ***Ministerul Educaţiei, Cercetării şi Tineretului. (2008) . Curriculum pentru educaţia timpurie a copiilor cu vârsta cuprinsă între naştere şi 6/7 ani. Bucureşti: Didactica Publishing House.
31. E.Sch. Kolumbus (traducere şi adaptare Magdalena Dumitrana) – Didactica preşcolară , Bucureşti, 1998.
32. H. Barbu, A. Mateiaş, E. Rafailă, E. Popescu, F. şerban – pedagogie preşcolară, Didactica, Bucureşti, 1997
33. Magdalena Dumitrana – Educarea limbajului în învăţământul preşcolar, Bucureşti, 1999.
34. A. Ilica, G. Kelemen – Metodica activităţilor instructiv – educative – Ed. U. A.V. Arad, 2004
35. A. Ilica, J. Cozma, V. Preda, E. Soriţeu, G. Kelemen – Didactica învăţământului preşcolar – Ed. U.A.V. Arad, 2005

Pedagogie preşcolară și elemente de psihologia educației

Candidații vor dovedi formarea următoarelor competenţe specifice

- descrierea și explicarea corectă a ideilor, proceselor şi fenomenelor educației timpurii la nivel european şi național ;
- utilizarea adecvată a cunoștințelor de pedagogie preşcolară şi a elementelor de psihologie a educației, în contexte variate;
- exemplificarea conceptelor, prin proiectarea conținuturilor instructiv-educative, în acord cu particularitățile psiho - individuale și de vârstă ale școlarului mic;
- manifestarea unei conduite flexibile și inovative în ceea ce privește managementul carerei și dezvolatrea profesională;
- aplicarea elementelor de cercetare educațională specifice în vederea realizării de micro-proiecte de cercetare educaţională în condiţii de asistenţă şi consiliere metodologică

CONȚINUT TEMATIC

1. EDUCAȚIA TIMPURIE ÎN CONTEXT EUROPEAN
   - Educația timpurie - dimensiune a învățării pe tot parcursul vieții.
   - Conceptul de educație timpurie; fundamente teoretice ale educației timpurii.
   - Educația timpurie la nivel european.
   - Servicii integrate și incluzive în educația timpurie.

- Finalitățile educației timpurii.

2. EDUCAȚIA TIMPURIE ÎN ROMÂNIA
- Locul și rolul educației timpurii în cadrul sistemului de învățământ românesc.
- Învățământul particular – accente specifice la nivelul educației timpurii.
- Alternative educaționale în educația timpurie. Aspecte care au contribuit la dezvoltarea sistemului de educație timpurie din România.
- Tranziția de la grădiniță la școală.

3. FACTORII DEZVOLTĂRII PERSONALITĂȚII UMANE - INTERACȚIUNI ȘI DOMINANTE. EDUCABILITATEA
- Conceptul de dezvoltare și conceptul de educabilitate. Relația dezvoltare - învățare – joc în educația timpurie.
- Ereditatea, factor intern al dezvoltării personalității.
- Mediul, factor extern al dezvoltării personalității.
- Educația – factor hotărâtor al dezvoltării psihice; specificul influențelor educative la vârstele timpurii.
- Metode, tehnici și instrumente de cunoaștere a specificului dezvoltării psihice la vârstele timpurii.

4. STRUCTURA ȘI DINAMICA PERSONALITĂȚII LA VÂRSTELE TIMPURII
- Repere ale dezvoltării la vârstele timpurii. Domeniile de dezvoltare: Dezvoltarea fizică, sănătate și igienă personală; Dezvoltarea socio-emoțională; Capacități și atitudini în învățare; Dezvoltarea limbajului, a comunicării și premisele citirii și scrierii; Dezvoltarea cognitivă și cunoașterea lumii.
- Procese fundamentale ale dezvoltării personalității copilului la vârstele timpurii: (imaginea de sine, conștiința de sine și conduita morală).
- Dimensiuni ale dezvoltării personalității la vârstele timpurii: temperament, aptitudini, inteligență, caracter, creativitate.
- Specificul învățării la vârstele timpurii.
- Colaborarea grădiniței cu școala. Importanța dezvoltării socio-emoționale în contextul asigurării unui debut școlar de succes.

5. COPII CU CERINȚE EDUCATIVE SPECIALE (CES) ÎN GRĂDINIȚĂ
- Educația integrată și incluzivă în grădiniță.
- Relația grădiniței cu familia și cu comunitatea.
- Colaborarea cu părinții și cu alte categorii profesionale de sprijin.

6. ELEMENTE DE DIDACTICĂ PREȘCOLARĂ
- Abordarea sistemică a procesului de învățământ în învățământul preșcolar; abordarea interacțională, abordarea comunicațională.
- Interdependența formal – informal - nonformal din perspectiva procesului didactic în grădiniţa de copii.
- Normativitatea didactică. Specificul principiilor didactice în învățământul preșcolar.

7. PROIECTAREA DIDACTICĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR
- Conceptul de proiectare didactică; funcțiile proiectării didactice; etapele proiectării didactice.
- Produsele curriculare fundamentale: plan de învățământ, programă școlară, planificare anuală, planificare tematică.

8. MANAGEMENTUL CARIEREI DIDACTICE
- Prevederi legislative care sprijină dezvoltarea carierei didactice.
- Importanța dezvoltării profesionale în cariera didactică.

Bibliografie - Pedagogie și elemente de psihologie

1. Bocoș, M., Avram, I., Catalano, H., Someșan, E. (coord.) (2009), Pedagogia învățământului preșcolar. Instrumente didactice, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.
2. Bocos M., Preda V., Brănișteanu R., Clapou C., (2013), Tradiții și valori – Ghid practic de opționale integrate, Editura Delta Cart Educațional, Pitești.
3. Ezechil, L. (2002). Comunicarea educațională în context școlar. Bucureşti: Editura Didactică și Pedagogică
4. Glava, A., Glava, C. (2002). Introducere în pedagogia preșcolară. Cluj-Napoca: Dacia.
5. Harwood, R., Miller, S.A., Vasta, R. (2010). Psihologia copilului. Iași: Polirom
6. Ionescu, M. (coord.) (2010). Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani. Bucureşti: Vanemonde.
7. Mătăsaru, M., Chriloaie, M., Nedelcu, C., Pricoaia, V., Mătăsaru, L. (2008). Proiectarea didactică în învățământul preșcolar. Rovimed Publishers.
8. Niculescu, R., M. (2010). Curriculum între continuitate și provocare, Sibiu: MEDIA.
9. Niculescu, R., M. (1999). Pedagogie preșcolară – Sinteze, Bucureşti: PRO HUMANITATE.
10. Papalia, D.E., Wenkos Olds, S., Duskin Feldman, R. (2010). Dezvoltarea umană.
11. Păun, E., Iucu, R. (coord.) (2002). Educația preșcolară în România. Iași: Polirom.

12. Petrovai D., Preda, V., Petrică S., Brănişteanu R., (2012), Pentru un copil sănătos emoțional și social – Ghid practic pentru educatorul care construiește încredere, V&I Integral, București.
13. Radu, I., T. , Ezechil, L. (2006). Pedagogie – fundamente teoretice. Bucureşti: Editura V&I Integral.
14. Radu, I.T., Ezechil, L (2009). Didactica. Teoria instruirii. Piteşti: Paralela 45.
15. Răduţ-Taciu, R., Bocoş, M.-D., Chiş, O. (coord.) (2015), Tratat de management educaţional pentru învăţământul primar şi preşcolar, Editura Paralela 45, Piteşti.
16. Vrăşmaş, E. (2014). Educația timpurie. Bucureşti: Arlequin.